

В. М. Островський
М. В. Сидір

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Робочий зошит для 6 класу

загальноосвітніх навчальних закладів

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з дисциплін художньо-естетичного циклу
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 78 (075.2)
ББК 85.31 я72
О-77

Рецензенти:

З.М. Стельмацук — кандидат педагогічних наук,
доцент Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка
А.Т. Махно — вчитель музичного мистецтва ЗОШ №3 І-ІІІ ст. м. Тернополя

Робочий зошит розроблено до підручника «Музичне мистецтво. 6 клас»
(автор Кондратова Л.Г.) — переможця Всеукраїнського конкурсу рукописів
підручників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з дисциплін художньо-естетичного циклу
Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України
(лист ПТЗО №10-1/12-Г-823 від 03.06.2014)

Островський В.М.

О-77 Музичне мистецтво : робочий зошит для 6 кл. загальноосвітн. навч. закл.: до підруч.
Л.Г. Кондратової / В.М. Островський, М.В. Сидір. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан,
2014. — 88 с.

ISBN 978-966-10-3905-5

Мета зошита — допомогти учням засвоїти програмовий матеріал, навчити сприймати,
розуміти і любити музику, а також стимулювати творчу діяльність дітей на уроках музики.
Для учнів шостих класів, учителів і батьків.

УДК 78 (075.2)
ББК 85.31 я72

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Навчальне видання

ОСТРОВСЬКИЙ Володимир Михайлович
СИДІР Мар'ян Васильович

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Робочий зошит для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактори *Марія Мигаль, Володимир Островський*
Художники *Олеся Томків, Ірина Басалига*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Галини Кузів*

Підписано до друку 22.07.2014. Формат 70х100/16. Папір офсетний.
Гарнітура CentSchbook Win95BT. Умовн. друк. арк. 7,10. Умовн. фарбо-відб. 14,20.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com.

ISBN 978-966-10-3905-5

© Навчальна книга — Богдан, 2014

Юний друже!

Цей посібник допоможе тобі поринути у чарівний світ музики, відкрити животворне джерело людських почуттів і переживань, розвинути художньо-творчі здібності.

Користуючись посібником, ти навчишся слухати та сприймати музику, розчувати та виконувати пісні, ознайомишся з творами українських і зарубіжних композиторів.

Основні вимоги до співу

1. Співати потрібно стоячи або сидячи.
Стійте прямо, голову тримайте вільно, не напружуйтесь.
Плечі відведіть назад, руки вільно опустіть.
Під час співу сидячи руки покладіть на коліна або парту.
2. Дихайте спокійно, плечі не піднімайте.
Кожне слово пісні вимовляйте чітко і виразно.
3. Співайте м'яким наспівним голосом.
Співаючи в хорі, не виділяйтесь.
Прислухайтесь до співу однокласників, не викрикуйте.
4. Ваш спів повинен бути виразним, красивим, на радість вам і слухачам.
5. Не можна співати голосним різким звуком. Недбале ставлення до свого голосу, крик, вереск можуть призвести до втрати голосу.
6. Не співайте на холодному чи сирому повітрі.

Жанри музичного мистецтва

Жанри камерно-вокальної музики

Жанри хорової музики

Жанри камерно-інструментальної музики

Жанри симфонічної музики

Жанрова палітра музичного мистецтва

Музичне мистецтво за допомогою впорядкованих звуків доносить до слухача думки та почуття композитора, що втілені в художніх образах. Музичне мистецтво розподіляють за жанрами, що різняться видом і манерою виконання.

Вокальні жанри	камерно-вокальна музика хорова музика
Інструментальні жанри	камерно-інструментальна музика симфонічна музика

Музичний жанр — рід, вид, тип, манера. Жанри відрізняються один від одного особливостями змісту та форми.

Слухання музики.

Едвард Гріг. **Концерт № 1 для фортепіано з оркестром (ля-мінор), ч. I.**

Які твої враження від прослуханого твору?

До якого жанру належить цей твір?

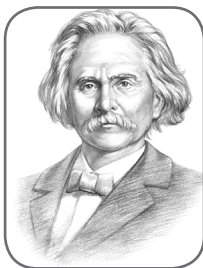
жанру хорової музики жанру симфонічної музики

жанру інструментальної музики

Які засоби виразності застосував композитор у цьому творі?

мелодію ритм динаміку темп

Концерт — жанр інструментальної музики, в основі якого лежить «змагання» соліста та оркестру.

Едвард Гріг. Норвезький композитор, піаніст, засновник норвезької професійної музики. Створив понад 240 пісень та 10 зошитів-п'єс для фортепіано. Найбільш відомі його твори — фортепіанний концерт і музика до драми Г. Ібсена «Пер Гюнт».

1843–1907 pp.

Про що розповідає ноктюрн

Ноктюрн — наспівна лірична замріяно-мелодична п'єса, зміст якої пов'язаний з художніми образами ночі. Ноктюрн — це жанр фортепіанної музики.

Слухання музики.

- а) Едвард Ґріґ. **Ноктюрн № 4** із циклу «Ліричні п'єси».
- б) Фридерик Шопен. **Ноктюрн сі-мажор**.
- в) Арно Бабаджанян. **Ноктюрн**.

Який із прослуханих творів сподобався тобі найбільше?

Чим відрізняються ноктюрни один від одного?

змістом характером темпом

динамічними відтінками різним настроєм

На що надихає така музика?

Динамічні відтінки

Різні відтінки сили звучання в музиці називаються **динамічними відтінками**.

p (*піано*) — тихо

f (*форте*) — голосно

mp (*мецо-піано*) — не дуже тихо

mf (*мецо-форте*) — не дуже голосно

pp (*піанісимо*) — дуже тихо

ff (*фортисимо*) — дуже голосно

Хлоп'ята і дівчатка

Слова І. Діка
Переклад Н. Забіли

Музика А. Островського

Ровесниці й ровесники,
Дівчатка і хлоп'ята,
Гуртом співають чудесно нам,
Гуртом книжки читати.

Приспів:

Дівчатка й хлоп'ята,
Хлоп'ята й дівчатка:
Так радісно в класі у нас!
Ми дружно всі разом вчимося
І будемо дружити весь час!

Дзвінок нас кличе весело,
Сусіди ми по партах —
Ровесниці й ровесники,
Хлоп'ята і дівчатка.

Приспів.

Ровесниці й ровесники,
Хлоп'ята і дівчатка,
Ми дружимо, і приспів цей
Нехай звучить спочатку!

Приспів.

Пісня краще звучить, якщо її виконувати

із супроводом без супроводу а'capella

Розглянь вправи. Визнач динаміку, зазначену в нотописі.

а)

Хо-див кіт по то-ку у чер-во-нім ков-па-ку, а ми-ші смі-ють-ся аж у бо-ки беруть-ся.

б)

НА БЕЗІМЕННІЙ ВИСОТІ

Слова М. Матусовського
Переклад Д. Луценка

Музика В. Баснера

Стримано
mf

1. Га - ї ди - мі-ли під го - ро-ю,
 ве-чір-ній об-рій пло-ме-нів... Нас за-ли-ша-лось тіль - ки
 тро-є із ві-сім-над-ця-ти бій - ців. О, скіль-ки
 їх, хо - ро - ших дру-зів, ле-жать ли - ши-лось в тем - но -
 ті - край не-зна-йо-мо-го при - сіл - ка, на без-і -
 ме-нній ви - со - ті, край не-зна-йо-мо-го при -
 сіл - ка, на без-і - ме-нній ви - со - ті. Ра-ке-та // -ті.

ПІСНЯ ПРО УКРАЇНУ

Слова і музика **Н. Май**

Помірно

1. За - смі - є - ться не - бо со - няч - ним роз - ма - єм і

на - п'є - ться сон - ця у са - ду ка - ли - на, і

дух - мя - ні тра - ви ро - са - ми за - гра - ють, й за -

- спі - ва - є сер - це піс - ню про Вкра - ї - ну!

Приспів:

Хай во - но роз - ка - же сві - ту про ран - ко - ву - ю зо - рю,

про во - лош - ки си - ньо - о - кі у га - ю,

про со - роч - ку - ви - ши - ван - ку, що не - на - че о - бе - ріг,

й со - ло - вей - ка, що до ран - ку на - спі - ва - ти - ся не міг!

ЗМІСТ

Жанри камерно-вокальної музики.....	6
Урок 1. Жанрова палітра музичного мистецтва	4
Урок 2. Історія вокальної музики	6
Урок 3. Камерно-вокальна музика	8
Урок 4. Пісенний жанр. Народна пісня	10
Урок 5. Історія пісні.....	12
Урок 6. Гімн — урочиста пісня.....	14
Урок 7. Звучить романс.....	16
Урок 8. Камерний зал. Урок узагальнення знань	18
Жанри хорової музики.....	20
Урок 9. Хорова музика.....	20
Урок 10. Видатні імена в хоровому мистецтві.....	22
Урок 11. Співає хор.....	24
Урок 12. Знайомтесь: кантата	26
Урок 13. Духовна музика. Меса. Хорал	28
Урок 14. Історія літургії та реквієму.....	30
Урок 15. Ораторія	32
Урок 16. Вокальна музика в театрі і кіно. Урок узагальнення знань	34
Жанри камерно-інструментальної музики	36
Урок 17. Жанрова палітра інструментальної музики	36
Урок 18. Грають віртуози. Камерно-інструментальна музика.	38
Урок 19. Жанр прелюдії	40
Урок 20. Грайливе скерцо.....	42
Урок 21. Про що розповідає ноктюрн.....	44
Урок 22. Етюд у музиці	46
Урок 23. Мистецтво імпровізації	48
Урок 24. Рондо запрошує в коло	50
Урок 25. Соната.....	52
Урок 26. Квартет. Урок узагальнення знань.	54
Жанри симфонічної музики.....	56
Урок 27. Жанрова палітра симфонічної музики	56
Урок 28. Зустріч з увертюрою	58
Урок 29. Концерт для друга.....	60
Урок 30. Симфонічні варіації	62
Урок 31. Історія розвитку симфонії	64
Урок 32. Українська симфонічна поема	66
Урок 33. Симфонічна сюїта	68
Уроки 34-35. Звучить симфонічна музика. Підсумковий урок	70